

Dialekter, nynorsk og bokmål

Dialektene er i dag utsatt for et veritabelt press fra storsamfunnet og trenger i høy grad å røktes og tas vare på.

Barn og ungdom har en mengde språklige påvirkninger å forholde seg til. I stedet for å tvinges til å lære en fremmed dialektnormering på skolen, nemlig nynorsk - burde de få anledning til å styrke sitt eget dialektgrunnlag som basis for sin språkutvikling.

De fleste nynorskelever har den fordel å kunne bruke sitt særskilt språk i skolen. Med den bestående ordning kan de som privilegert gruppe befestet og utdype sin språkbasis, mens andre unge dialektbrukere risikerer å miste fotfeste i sin egen kultur - og på toppen av det hele tvinges til å adoptere en vestnorsk utgave.

Ved å klamre seg til dagens tvangspolitikk bidrar Norges mållag til en utbredt frustrasjon og språklig fremmedgjøring, som er til skade for alle parter.

Målfolket burde heller sammen med den øvrige befolkning gi plass for norske dialekter og glede seg over mangfoldet i den norske språkflora.

Det store flertallet av nordmenn er ikke forankret i nynorsk, - men har sine egne språktradisjoner - enten som heltidsbrukere av bokmål eller som dialektbrukere.

Trønderne har sin egenartete trønderdialekt - hedmarkingene ved flatbygdene ved Mjøsa føler «Proysenmålet» som sitt språklige fundament - og så videre.

Det naturlige, felles skriftspråk for så vel vestlendinger, sørlendinger, nordlendinger som østlendinger er selvsagt bokmål, som har den fordel at det er dialektneutralt og ikke favoriserer noe enkelt særskilt språk.

Det har utviklet seg gjennom lang tid og er i årenes løp gjennom endringer i rettskrivning og naturlig tilsig av nye ord fra dialekter blitt helnorsk

Moderne bokmål er lettlest, smidig, nyanserikt og anvendelig for alle nordmenn - inkludert dem som behersker nynorsk - og er utvilsomt det språk som lettest blir forstått i Norden.

I Språkrådet er det for en tid tilbake fattet vedtak om en omfattende frihet i valg av radikale og

Ukultur av BBL, V og Frp

Svar på innlegget fra «den anonyme og engstelige» skattebetaleren i Hamar.

Spørsmål til deg:

Er satsing på eldreomsorg ukultur?

Kulturhus og Ankerskogen er vedtatt, og alle vet at eldrebølgen kommer, og fossekraft er sikre inntekter. Du blander absolutt alle begrepene i en smørje. Dette var rett og slett tragikomisk av «skattebetaler».

Faktaopplysninger:

BBL, V og Frp har blitt enige om å ta opp et langsiktig obligasjonslån på 1.200 millioner kroner. Pengene skal ikke lånes av Hamar kommune, men av Hamar Energi Holding AS, som er et aksjeselskap, heleid av Hamar kommune. Pengene skal låses, og disponeres slik:

1. ELDTREOMSORG: 200 millioner kroner.

Dette skal helt konkret, gå til opprettelse av heldøgns sykehjemsplasser, noe framtiden vil kreve, over hele den vestlige verden.

2. ANKERSKOGEN: 350 millioner kroner.

Dette er hva ombyggingen koster.

Folkehelsen styrkes.

Barna lærer å svømme i skoletid og fritid.

Turister vil oppsøke Hamar, fordi det nå blir en god grunn ekstra til å ta turen hit.

3. KULTURHUS: 350 millioner kroner.

Resterende penger kommer Staten med, når de ser at Ap ikke vinner valget i Hamar.

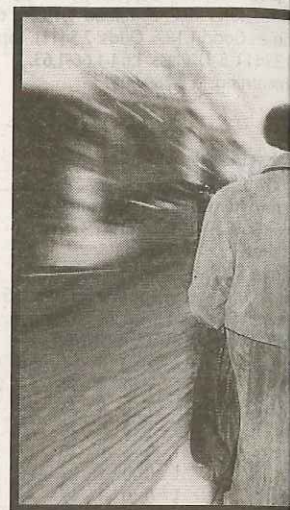
4. ENERGIKKSJER: 300 millioner kroner.

Bare kommuner, fylkeskommuner og staten kan eie aksjer i energiselskap.

Flere aksjer skal kjøpes inn, enten fra Eidsiva energi, eller fra andre selskaper som produserer energi fra rene kilder, som fossekraft.

Ordfører kandidat for Arbeiderpartiet, Morten Aspeli, har tydelig sagt at dette er dumt.

Microsoft, Exxon Oil og Johnson & Johnson har nettopp bestemt

UKULTUR?: Er satsing på eldreomsorg vedtatt, og alle vet at eldrebølgen kommer innsenderen.

seg for å gjøre det samme Hamar kommune.

Kan det tenkes at disse merkene som er verdensledende

moderate former, slik at enhver nordmann kan finne sin naturlige stil innenfor bokmålets rammer.

Da nynorsk som skrift- og tale-mål pga. sin marginale karakter ikke er naturlig å bruke for de fleste av oss - bør denne språkform ikke ha offisiell status - men beholdes som et frivillig, særegent og kulturelt uttrykksmiddel for dem det faller naturlig for.

Norske politikere bør kjenne sitt ansvar og fjerne de kunstige, nynorske privilegier i skole og samfunns-liv for øvrig.

Bjørn Kristen Ørbæk

Lyntog Oslo-Trondheim

I et oppsøg i HA 8.ds.lyder overskriften til «Lyntog til Trondheim går raskest via Gjøvik». Det er ikke rett!

Raskeste, korteste og minste vei-stigning mellom Oslo og Trondheimergjennom Østerdalen-Kvikne og til Trondheim.

Trafikant

Snu yrkesopplæringen opp ned

Flere enn halvparten av alle gutter som begynner på mange yrkesfag fullfører ikke, mange jenter faller også fra. Pensum i barne- og u-skolen er omfattende og i hovedsak teoretisk, mange er derfor skoleleie etter 10 år. Yrkesopplæringen skal utdanne gode praktikere. For å bli god tømmer, bilmekaniker, murer osv. trengs praktisk trening, teknisk innsikt, god fagkunnskap og interesse for faget. Disse fire punktene må være utgangspunktet for all undervisning. Når mer enn 50 prosent dropper ut og firmaer klager over at lærlinger har lært for lite må vi endre undervisningen.

La derfor det første skoleåret være et rent praktisk år, der elevene lærer å snekre, reparere biler, mure osv. De må lære å bruke alle typer verktøy og mye spesialutstyr. Det neste året eller årene fortsetter det praktiske, men nå fylles det på med teori som går hånd i hanske med det praktiske. Deretter kommer lærlingtid. Når utdannelsen er ferdig kan de som ønsker, ta et påbygningsår. Noen vil bli verk-mester/formann eller starte egen

bedrift. Da behøves kunnskap regnskap, administrasjon, tilbudsberegning, lover og forskrifter, teknisk engelsk og tysk. Dette passer ikke for alle. Det bør være mulig å ta dette ekstra etter at man har jobbet noen år, er ekstra motivert.

Teknologien har utviklet seg de siste 30 årene. Ta kjøretøy som eksempel. I dag er biler og tyranleggsmaskiner utstyrt med condition, ABS-bremser, automatisk girkasse, turboladningskatalysator, can-bus kontroll, datamaskiner og elektronikk som styrer og overvåker. Bilmekanikere må beherske mekanikk, elektrikk, hydraulikk, pneumatikk og andre fag. Dette er krevende. Derfor må elevene få bred praksis, lære å demontere, feilsøke og montere samtlige delene. I tillegg må det til teknisk forståelse. Verkstedhåndbøker og tekniske skjemaer må forstås. Det er mye lettere å forstå teori bak en girkasse hvis man demonterer og satt den sammen noen ganger først. Det er også mer motiverende å forstå virke-

Skatteetaten

I Trondheim er det 23.987 småhus under 200 m².

Tvang i rusomsorgen

Det må være riktig at det kommer mer tvang inn i rusomsorgen, det er opplyst i media i det siste